

ΒΙΩΣΙΜΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Μάθημα 2^ο-3^ο 4^ο

**Παναγιώτα Σεργάκη
Επίκουρη Καθηγήτρια ΑΠΘ
2017-2018**

Αρχές λειτουργίας του 1ου Συνεταιρισμού Rochdale 1845 & 1854

- Το κεφάλαιο το προμηθεύουν τα μέλη & αμείβεται με σταθερό επιτόκιο
- Μόνο τα πιο αγνά προϊόντα θα προμηθεύεται ο συνεταιρισμός για τα μέλη
- Θα γίνεται ακριβής ζύγιση και μέτρηση στα πωλούμενα είδη
- Τα προϊόντα θα πωλούνται στις τιμές της αγοράς και θα πωλούνται τοις μετρητοίς
ΠΑΝΤΑ

Αρχές λειτουργίας του 1ου Συνεταιρισμού Rochdale 1844

- Τα κέρδη θα μοιράζονται αναλογικά ως προς το ύψος των αγορών κάθε μέλους από τον συνεταιρισμό
- Ισότητα μελών στη διοίκηση, ισότητα φύλου για τα μέλη
- Η διαχείριση θα γίνεται από αιρετή διοίκηση
- Ένα ποσοστό από τα κέρδη για εκπαιδευτικούς σκοπούς
- Έλεγχος της λογιστικής κατάστασης & των ισολογισμών από τα μέλη
- Πολιτικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις δε θα λαμβάνονται υπ' όψιν

Αρχές λειτουργίας των Σ (1937- Παρίσι)

- Ελεύθερη συμμετοχή
- Δημοκρατικός έλεγχος –κάθε μέλος 1 ψήφος
- Περιορισμένος τόκος στο κεφάλαιο
- Διανομή πλεονασμάτων ανάλογα με τις συναλλαγές με τον Σ
- Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα
- Αγορές και πωλήσεις τοις μετρητοίς
- Προώθηση της εκπαίδευσης

Οι ισχύουσες σημερινές Συνεταιριστικές
Αρχές: κατευθυντήριες γραμμές που
βοηθούν στην εφαρμογή των Αξιών

1η Αρχή: Εθελοντική & Ελεύθερη συμμετοχή

- Οι Σ είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοικτές σε όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχθούν τις ευθύνες του μέλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, κοινωνικού επιπέδου, φυλής, πολιτικών πεποιθήσεων ή θρησκείας

1η Αρχή: Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή

Εθελοντική (μέλος)

- Ανοικτές οι πόρτες για ένταξη στο Σ
- Γίνεται μέλος όποιος επιθυμεί και αποδέχεται τις αρχές και τις επιδιώξεις

Ελεύθερη (Σ)

- Κανένα εμπόδιο ή διάκριση για οποιοδήποτε χαρακτηριστικό του ατόμου (πολιτικές, θρησκευτικές, φυλή, φύλο, κοινωνική θέση)
- Εξαίρεση: όριο ηλικίας καταδίκες. Η ΓΣ αποφασίζει για την είσοδο αυτών των μελών

Η νομική όψη της αρχής

Η αρχή αυτή πηγάζει από την «ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι» που είναι ένα από τα βασικά ατομικά δικαιώματα του ανθρώπου, τα οποία κατοχυρώνει το σύνταγμα της χώρας σε όλους τους πολίτες.

Η σημασία της αρχής

Ενθάρρυνση συμμετοχής των ατόμων σε Σ της περιοχής τους και προπαντός καθολική συμμετοχή των μελών του συνεταιρισμού στις διάφορες οικονομικές δραστηριότητές του για να αυξηθεί ο όγκος των συναλλαγών του.

Προϋπόθεση: Συνεταιριστική παιδεία, πνεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης μεταξύ των μελών.

- **Κριτήριο:** Ικανοποίηση σκοπών του Σ (ΑΣΟ-αποδοχή άσκηση του γεωργικού επαγγέλματος & ύπαρξη γεωργ. εκμετάλλευσης μέσα στα όρια δράσης του Σ)
- Έξοδος μελών: Εξαρτάται από τον Σ
- Στους Καταναλωτικούς Σ είναι εύκολη η έξοδος των μελών
- Μεταποιητική μονάδα: για Είσοδο-Έξοδο υπάρχει:
 - α. Ελάχιστος χρόνος παραμονής
 - β. Ελάχιστες υποχρεώσεις

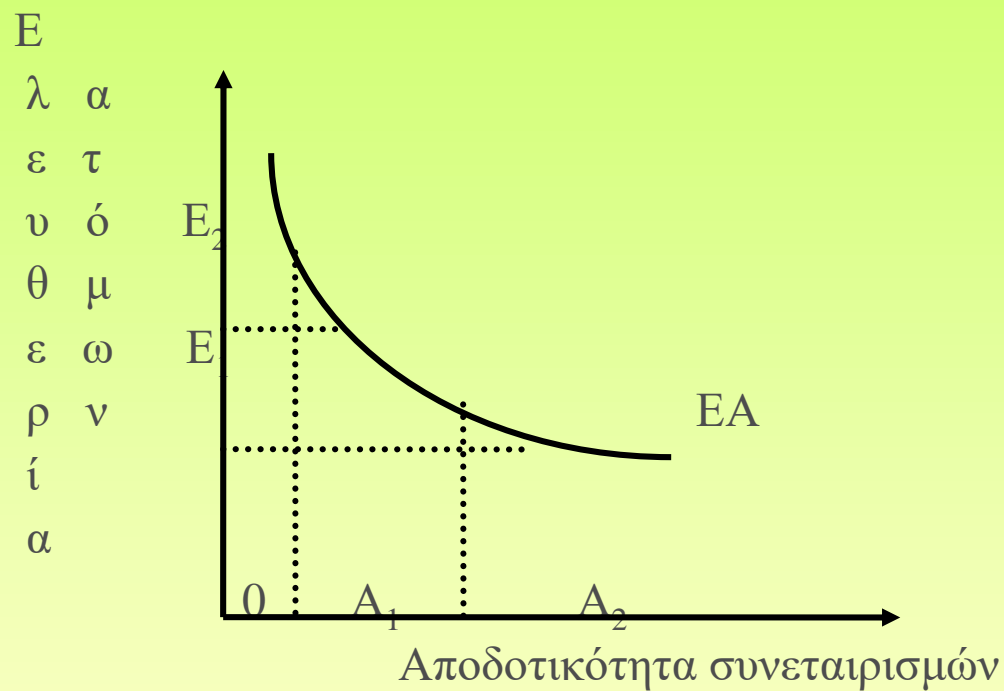
Ελεύθερη συμμετοχή στον Σ

- **Εξαίρεση:** όταν η συμμετοχή σε Σ είναι υποχρεωτική για ορισμένη κατηγορία ατόμων (όταν η διαχείριση ενός προϊόντος γίνεται μονοπωλιακά από συνετ. Φορέα στον οποίο υποχρεώνονται να συμμετάσχουν όλοι οι παραγωγοί).
- Έμμεση πίεση (ειδικά προνόμια-πχ διανομή γης μόνο σε μέλη του Σ για από κοινού εκμετάλλευση της \rightarrow min κόστος)

- Η φύση του θεσμού δικαιολογεί \neq μεταχείριση- πχ χρήση μηχανών από συλλογικό Σ όργανο \rightarrow πιο αποδοτική, καλύτερη αξιοποίηση πόρων

Σχέση μεταξύ ελευθερίας και αποδοτικότητας

Σύμφωνα με τη θεωρία του Breimyer (διάσημος γεωργοοικονομολόγος), όσο περιορίζεται η ελευθερία των ατόμων (υποχρεωμένοι να δράσουν μέσα από το συνεταιρισμό), τόσο αυξάνεται η αποδοτική λειτουργία των συνεταιρισμών, δηλαδή μειώνεται το ανά μονάδα κόστος λειτουργίας τους.

Σχήμα 1. Σχέση μεταξύ ελευθερίας ατόμων και αποδοτικότητας των συνεταιρισμών

Παραδείγματα εμποδίων εισόδου – εξόδου στον Σ

Ένας μεταποιητικός Σ δε δέχεται μέλη πέρα από το δυναμικό αξιοποίησης που διαθέτει (είσοδο πολλών νέων μελών → μείωση ωφελειών για τα υπάρχοντα μέλη)

- Προβλήματα: πλεονάζον δυναμικό στις εγκαταστάσεις → πρόβλημα βιωσιμότητας
- Μείωση εξυπηρέτησης → εσωτ. προβλήματα

Παρεκκλίσεις από την γενική εφαρμογή της αρχής

Εξαιρέσεις ως προς την Ελευθερία εισόδου στους συνεταιρισμούς: πληρέστερη εξυπηρέτηση των μελών του συνεταιρισμού

Παράδειγμα: Συνεταιρισμός με εγγεγραμμένους τους 55 αγρότες από τους 100 κατοίκους μιας κοινότητας και με όγκο εγκατεστημένης δυναμικότητας ψυκτικών χώρων ακριβώς όσους απαιτούνται για την εξυπηρέτηση των υπάρχοντων μελών, μπορεί να αρνηθεί την εγγραφή των υπολοίπων 45 αγροτών, αν ζητήσουν και εκείνοι να γίνουν μέλη και να χρησιμοποιούν τις ίδιες ψυκτικές εγκαταστάσεις, χωρίς προβλήματα στα πρώτα μέλη. Μακροχρόνια όμως θα πρέπει να βρει τρόπο ώστε να δεχτεί και να εξυπηρετεί και τους υπόλοιπους παραγωγούς, γιατί αυτός είναι ο στόχος του.

Εξαιρέσεις ως προς την ελευθερία εξόδου:

αποδοτικότερη λειτουργία του συνεταιρισμού - επίτευξη μεγαλύτερων ωφελειών στα μέλη του.

Παράδειγμα: Συνεταιρισμός με 100 μέλη και 3 βαμβακοσυλλεκτικές μηχανές για εξυπηρέτηση της συλλογής βαμβακιού των μελών με το ελάχιστο κόστος συλλογής, θα μπορούσε να αρνηθεί την ομαδική αποχώρηση 30 μελών του, αν το ζητήσουν έκτακτα, διότι θα προκύψουν οικονομικές συνέπειες(αυξημένο κόστος συλλογής) για τα εναπομένοντα μέλη.

Η αποχώρηση θα μπορούσε να γίνει προγραμματισμένα κάποια στιγμή αργότερα, αφού ο συνεταιρισμός βρει πρώτα λύση οικονομικά συμφέρουσα και αφού τακτοποιηθούν τα οικονομικά των αποχωρούντων μελών με το συνεταιρισμό.

Πρδ εμποδίων ελευθερίας εξόδου μελών

- Δανειοδότηση Σ για επέκταση δραστηριοτήτων (αυτοδέσμευση μελών για ορισμένη περίοδο)
- Ελάχιστος χρόνος δέσμευσης για παραμονή στον Σ

- **Παρεκκλίσεις από την αρχή της εθελοντικής συμμετοχής (αναγκαστικοί συνεταιρισμοί)**

Μπορεί να καταστρατηγηθεί όταν αυξάνεται η **αποδοτικότητα** λειτουργίας τους και διασφαλίζονται **ζωτικά οικονομικά** συμφέροντα των μελών του. Αυτό βρίσκει εφαρμογή στην περίπτωση των **αναγκαστικών συνεταιρισμών**, δηλαδή συνεταιρισμών στους οποίους η **συμμετοχή των ατόμων**, μερική ή ολική, **επιβάλλεται από το κράτος**.

- Αναγκαστικός Οινοποιητικός Συνεταιρισμός Σάμου: τα μέλη παραδίδουν το προϊόν τους (οινοποιήσιμο σταφύλι) στο εργοστάσιο του συνεταιρισμού (μεγαλύτερη ποσότητα, χαμηλότερο κόστος, επωφελούνται περισσότεροι παραγωγοί).

Είναι σωστό ο Σ να μη δέχεται νέα μέλη;(ίση μεταχείριση παλαιών-νέων μελών)

- Ευνοϊκή μεταχείριση νέων μελών που χωρίς να προσπαθήσουν το ίδιο με τους πρωτεργάτες θα είχαν = οφέλη.
- Πρδ εμποδίων εισόδου: Αγροτοτουριστικός Σ γυναικών Πέπλου (Εβρο- κυλικείο Κήπων). Το 2001 ενδιαφέρον για 2σιασμό μελών όταν είδαν ότι είχαν πολλά κέρδη τα μέλη
- Μπορούν τα νέα μέλη να ιδρύσουν δικό τους Σ

Μπορούν στον Σ να συμμετέχουν και νομικά πρόσωπα;

- Βεβαίως. Τα νομικά πρόσωπα (φυσικά πρόσωπα ως νόμιμοι εκπρόσωποι τους) έχουν τα ίδια δικαιώματα & υποχρεώσεις με τα φυσικά πρόσωπα.

Πρέπει να είναι ισότιμη η συμμετοχή εταιρειών σε Σ ;

- Μεγαλύτερη ευελιξία στη λήψη αποφάσεων
- Πρωτεύον στόχος: max απόδοσης κεφαλαίου

Ασφαλιστικές δικλείδες

- Αν το οικονομικό μέγεθος των εταιρειών είναι μεγάλο δεν τους συμφέρει να συμμετέχουν στο Σ με ίδια δικαιώματα ψήφου με απλά μέλη του Σ
- Αν οι εταιρείες θέλουν να επιβληθούν, η δύναμη της ψήφου των πολλών μικρών μελών μπορεί να ανακόψει τέτοιες τάσεις

2η Αρχή: Δημοκρατική διοίκηση

- Οι Σ είναι δημοκρατικές οργανώσεις διοικούμενες από τα **μέλη** τους, τα οποία συμμετέχουν **ενεργά** στη διαμόρφωση της πολιτικής τους κι στη λήψη των αποφάσεων τους. Άνδρες και γυναίκες που προσφέρουν υπηρεσίες ως αιρετοί εκπρόσωποι είναι υπόλογοι στα μέλη. Στους α' βαθμίου Σ τα μέλη έχουν **ίσα δικαιώματα ψήφου** (κάθε μέλος/1 ψήφος) και στους Σ ανώτερου βαθμού οργανώνονται, επίσης, με δημοκρατικό τρόπο

2η Αρχή: Δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών

- Δημοκρατικές οργανώσεις
- Α. Κάθε μέλος 1 ψήφος ανεξάρτητα από από την οικονομική επιφάνεια του κάθε μέλους (βασική διαφορά εταιρίας-Σ) Πιθανή κατάχρηση εφόσον τροποποιηθεί ανάλογα με τις συναλλαγές
- Β. Διοίκηση από αιρετά πρόσωπα (μέσω εκλογών από μέλη του Σ)
- Κυρίαρχο όργανο Γενική συνέλευση (συμμετοχή)
- Ψηφοφορία
- Ανθρωποκεντρικό σύστημα-ένταση συνεργασίας των μελών

Εκδηλώσεις ολοκλήρωσης του Δημοκρατικού χαρακτήρα

- Συμμετοχή στις εκλογές του ΔΣ
- 1. Επαρκής πληροφόρηση μελών
- 2. Εκχώρηση εξουσίας σε ομάδα ανθρώπων (ΔΣ) και όχι σε ένα άτομο
- 3. Δεν υπάρχουν προνομιούχα μέλη
- 4. Δημοκρατ. έλεγχος της διαχείρισης του Σ μέσω ελεγκτών Σ.
- 5. Οι τεχνοκράτες εκφράζουν γνώμη, τα μέλη αποφασίζουν μέσω ΓΣ ή ΔΣ. Τα μέλη δεν επηρεάζουν τις γνωματεύσεις των τεχνοκρατών

Δομή Συνεταιριστικής κίνησης

- Πρωτοβάθμιοι
- Δευτεροβάθμιοι (Ενώσεις)
- Τριτοβάθμιοι (Κεντρικές Ενώσεις)

Η Δημοκρατική αρχή στους δευτεροβάθμιους Σ

- Πολλά μέλη → μεγαλύτερη εκπροσώπηση στους β'βάθμιους Σ
- Σημαντικός ο βαθμός οικονομικής συνεργασίας των μελών με την οργάνωση τους. Οι Σ που χρησιμοποιούν τις προσφερόμενες υπηρεσίες των β' και γ' βάθμιων οργανώσεων έχουν βαρύνουσα γνώμη.
- Αναλογική εκπροσώπηση
- Γιατί;
- Α. Κίνητρο-Αντικίνητρο για συμμετοχή μικρών ή μεγάλων Σ
- Οι β' βάθμιοι Σ αναλαμβάνουν οικονομικές δραστηριότητες

Προβλήματα

- Αδρανή μέλη (εξασθένιση ψήφου ενεργών μελών-διαγραφή αδρανών μελών)
- Συμμετοχή-Σύγκρουση δημοκρατικής λειτουργίας και αποτελεσματικότητας (επιχειρ. Θάνατος)

Λύσεις δημοκρατικής λειτουργίας και αποτελεσματικότητας

- Περιορισμός θεμάτων από ΓΣ
- Τμηματοποίηση μελών και εκλογή αντιπροσώπων τμημάτων στη ΓΣ
- 1 ΓΣ/έτος με εκ των προτέρων ενημέρωση των μελών
- Καθορισμός επόμενης ΓΣ για την επόμενη μέρα σε περίπτωση μη απαρτίας

Γ)Παρεκκλίσεις από την αρχή της ισοψηφίας

1. Οι εκλογές για την ανάδειξη διοικητικών συμβουλίων, στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, όπου ορισμένα μέλη έχουν περισσότερες της μιας ψήφους (όχι όμως άνω των 3), προφανώς γιατί έχουν περισσότερες από μία υποχρεωτικές μερίδες, αφού τα μέλη αυτά έχουν μεγαλύτερο ύψος συναλλαγών με τους συνεταιρισμούς τους.

2. Η αντιπροσώπευση των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών στις δευτεροβάθμιες και των δευτεροβάθμιων στις τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις τους. Στις περιπτώσεις αυτές, κάθε συνεταιρισμός έχει διαφορετικό αριθμό ψήφων, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του με την ένωση και κάθε Ένωση με την Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση. Βέβαια ο αριθμός των ψήφων είναι περιορισμένος και όχι μεγαλύτερο από το $1/5$ του συνόλου των ψήφων που διαθέτει η δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση.

3. Η αντιπροσώπευση συνεταιρισμών σε συνεταιριστικές εταιρίες με δραστηριότητες που απαιτούν πολύ κεφάλαιο, όπως είναι οι αγροτοβιομηχανικές συνεταιριστικές οργανώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές τα μέλη που έχουν επενδύσει μεγαλύτερα κεφάλαια έχουν μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, πάντα μέσα σε κάποια όρια βέβαια και συνεπώς μεγαλύτερη ευθύνη στη λειτουργία και τον έλεγχο της συνεταιριστικής οργάνωσής τους, χωρίς όμως να περιέρχεται ο πλήρης έλεγχος της οργάνωσης στα χέρια των οικονομικά ισχυρών.

3η Αρχή: Οικονομική Συμμετοχή

- **ΙΣΟΤΙΜΑ:** εξίσου ή με δίκαιο τρόπο

Α. Συμμετοχή ενός μέρους του κεφαλαίου
(άνιση χρήση υπηρεσιών Σ ανάλογα με
οικονομικά μεγέθη μελών-δυνατότητα
καθιέρωσης πολλαπλής ψήφου από τα μέλη
ως αναγνώριση πραγματικότητας)

Η έννοια του κέρδους

- Οι Σ δεν αποβλέπουν σε κέρδος αλλά σε ωφέλειες
- Μη κερδοσκοπικοί φορείς
- Επιζητούν οφέλη
- Τα οφέλη προέρχονται από την ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ και όχι από την εκμετάλλευση κεφαλαίων
- Τα οφέλη μπορεί να είναι: ποιοτικά-ποσοτικά

Αφού δεν υπάρχει η έννοια του κέρδους στους Σ, πως ονομάζονται τα έσοδα που προκύπτουν από τις οικονομικές δραστηριότητες του;

ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

**Παρακράτηση οφειλομένων χρημάτων προς τα μέλη.
Ωστόσο, τα μέλη κατοχυρώνουν δικαίωμα
επιστροφής τους σε αυτά**

Σκοπός:

Η οικονομική συμμετοχή των μελών στους συνεταιρισμούς γίνεται για να εξασφαλιστεί η αυτονομία και η ανεξαρτησία τους, γιατί ως οικονομικές μονάδες οι συνεταιρισμοί χρειάζονται κεφάλαια για να λειτουργήσουν.

Αμοιβή της συνεταιριστικής μερίδας:

Για να ενθαρρυνθεί η οικονομική συμμετοχή των μελών στους συνεταιρισμούς θα πρέπει το ποσό της συνεταιριστικής μερίδας που καταθέτουν, να τους αποδίδει κάποια αμοιβή(τόκο). Αυτό ισχύει και με τη νέα διατύπωση των συνεταιριστικών αρχών, δηλαδή περιορισμένη ή καθόλου αμοιβή(τόκος) για το κεφάλαιο που καταθέτουν τα μέλη στο συνεταιρισμό.

Και ο νόμος 2810/2000, στο άρθρο 8, παράγραφος 4, επιτρέπει στους συνεταιρισμούς να ορίσουν στο καταστατικό τους να είναι οι μερίδες των μελών έντοκες.

Επιστρεφόμενα:

Επιστρεφόμενα ή πλεονάσματα(κέρδη), είναι τα χρήματα που περισσεύουν, λόγω προφανώς της αποδοτικής λειτουργίας του συνεταιρισμού, μέσα στη περίοδο ενός έτους. Τα πλεονάσματα αυτά κατά **ένα μέρος** επιστρέφονται στα μέλη, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στις εργασίες του συνεταιρισμού. Τα επιστρεφόμενα είναι χρήματα που δεν τα περιμένουν τα μέλη και όταν προκύπτουν(συνήθως σπάνια), αποτελούν ένα ισχυρό κίνητρο για τους παραγωγούς να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού και να συμμετέχουν στις οικονομικές δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

Χρησιμοποίηση πλεονασμάτων:

Ένα μέρος των πλεονασμάτων χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού, δηλαδή για επενδύσεις κλπ. και τέλος **ένα τρίτο μέρος** για άλλες δραστηριότητες, κοινωνικές, πολιτιστικές κλπ.

Που αποβλέπει η οικονομική συμμετοχή;

- a. Στη διαχείριση πλεονασμάτων
- b. Στη διαχείριση του τόκου των μερίδων (καθορισμός ή μη τόκου στις μερίδες)
- c. Στη διαχείριση των κεφαλαίων του Σ
- d. Χρήση υποδομών Σ

α. Διάθεση πλεονασμάτων διαχείρισης: εξαρτάται από τα μέλη

Τα μέλη διαθέτουν τα **πλεονάσματα διαχείρισης** για οποιοδήποτε από τους παρακάτω σκοπούς:

1. Ανάπτυξη του Σ πιθανόν από τη δημιουργία αποθεματικών από τα οποία, μέρος τουλάχιστον θα είναι **ΑΔΙΑΝΕΜΗΤΑ**.
2. Απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον Σ.
3. Υποστήριξη νέων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.
4. Ανάπτυξη υπαρχόντων δραστηριοτήτων μελών

α1. Ανάπτυξη του Σ πιθανόν από τη δημιουργία αποθεματικών από τα οποία, μέρος τουλάχιστον θα είναι ΑΔΙΑΝΕΜΗΤΑ

- Μέρος του Σ κεφαλαίου είναι **κοινή, αδιανέμητη** περιουσία (εισφορές των μελών για τη δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου για επενδύσεις από τις οποίες ωφελούνται όλα τα μέλη-χωρίς να απαιτείται αναλογική συμμετοχή στην απόκτηση του).
- **Αδιανέμητο**: όταν αποχωρεί κάποιο μέλος, συνήθως δεν επιστρέφεται το ποσό της συμβολής του μέλους για τη δημιουργία του.

α2. Απόδοση στα μέλη ως ανταμοιβή για τις συναλλαγές τους

- Η διανομή πλεονάσματος γίνεται ανάλογα με την συμμετοχή των μελών στις δραστηριότητες
- Η αλληλέγγυα ευθύνη είναι ανάλογη με την συμμετοχή τους στο κεφάλαιο του Σ. (ποσό ίσο ή πολλαπλάσιο της Συν. Μερίδας που τα μέλη οφείλουν να καταβάλουν σε περίπτωση χρεοκοπίας του Σ-όταν δεν υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία)

Αλληλέγγυα ευθύνη

- Αντικίνητρο για τα αδρανή μέλη καθώς δεν προτίθενται να διακινδυνεύσουν χρήματα για να συμμετάσχουν σε Σ χωρίς οφέλη

a3. Υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη

- Χρηματοδοτούνται δράσεις που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη και την εξέλιξη του Σ
- Στις δραστηριότητες υπάγονται πολλές που απευθύνονται στο κοινωνικό σύνολο και όχι αποκλειστικά στα μέλη

b. Στη διαχείριση του τόκου των μερίδων

- **ο Σ δίνει περιορισμένο τόκο στο κεφάλαιο** (3η Αρχή, Παρίσι, 1937). Όλα τα μέλη κατά την εγγραφή τους αγοράζουν 1 συν. μερίδα. Η αμοιβή αυτού του κεφαλαίου που καταθέτουν είναι μηδενική ή πολύ περιορισμένη
- Ο τόκος είναι αποζημίωση χρήσης του κεφαλαίου που καταβάλλεται στα μέλη

Δυσκολίες εφαρμογής χαμηλού τόκου ως αποζημίωση του κεφαλαίου που καταθέτουν τα μέλη επειδή:

- Απροθυμία μελών να αγοράσουν συν. μερίδες με ασήμαντο τόκο. Αποτέλεσμα: χαμηλή συγκέντρωση κεφαλαίων από τους $\Sigma \longrightarrow$ **δυσκολία ανάπτυξης δράσεων από τον Σ .**

Πως ξεπεράστηκε σήμερα αυτή η δυσκολία;

- Με τη χρήση **δανειακών κεφαλαίων** για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων ή για δανεισμό των μελών του (σε χρήμα ή σε εφόδια)
- Τόκος που να κυμαίνεται μεταξύ **επιτοκίου καταθέσεων και χορηγήσεων τραπεζών** → τα μέλη παίρνουν υψηλότερο επιτόκιο από της Τράπεζας & οι Σ εξασφαλίζουν χαμηλότοκα κεφάλαια

γ. Τρόπος συμμετοχής μελών στο κεφάλαιο

(ισότιμη συμμετοχή με συν. μερίδες)

- Αύξηση ποσού μερίδων (όταν το εγκρίνει η ΓΣ) με δέσμευση καταβολής τόκου στις μερίδες
- Με δανεισμό από το μέλη με καταβολή τόκου (προαιρετικές μερίδες ή παρακράτηση εξατομικευμένων πλεονασμάτων)
- Οι προαιρετικές μερίδες δεν συνδέονται με επιπλέον δικαιώματα ψήφου
- Τα εξατομικευμένα πλεονάσματα παρακρατούνται από τον Σ στο όνομα του μέλους και μπορούν να του αποδοθούν σε μορφή δανείου με \geq επιτόκιο καταθέσεων τραπεζών (διασφάλιση επιστροφής σε περίπτωση πτώχευσης)

d. Χρήση υποδομών Σ

- Για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του Σ και την συμμετοχή των μελών που το επιθυμούν για να max τις ωφέλειες που απολαμβάνουν από τον Σ
- Για την υποστήριξη νέων δραστηριοτήτων που θα διευρύνουν τις εμπορικές συναλλαγές και δυνατότητες άμεσων ή έμμεσων ωφελειών των μελών

Πλεόνασμα

- Σ αγοράζει 1000 τόνους λίπασμα (μεγάλος αγοραστής - 30%)
- **50** λεπτά λιανική άρα **35** λεπτά της λιανικής
- **5** λεπτά έξοδα (μεταφορά, αποθήκευση, διανομή =συνολικό κόστος Σ **40** λεπτά)
- **0,10€** χ 1.000kgr = **100€ πλεόνασμα**
- Σε μια ιδιωτική επιχείρηση το ποσό αυτό θα ήταν κέρδος αφού προέρχεται από επένδυση κεφαλαίων
- Στο Σ προέρχεται από την συνεργασία των μελών και είναι **πλεόνασμα**

- **Καταναλωτικοί Σ:** Όταν αγοράζει προϊόντα από Τρίτους και τα πουλάει σε Τρίτους, έχουμε την έννοια του **ΚΕΡΔΟΥΣ**
- **Αγροτικοί Σ:** Καταστήματα ειδών πώλησης οικιακών αναγκών: κέρδος μόνο όταν αγοράζουν από Τρίτους και πωλούνται σε καταναλωτές **ΜΗ ΜΕΛΗ**

- Όταν ο ρόλος Σ είναι διαμεσολαβητικός μεταξύ Τρίτων \longrightarrow ΚΕΡΔΟΣ
- Δεν δημιουργείται Κέρδος όταν ο Σ πουλάει συν/κά προϊόντα σε μη μέλη ή όταν προμηθεύει προϊόντα άλλων επιχειρήσεων σε μέλη του.

Επιλογές Σ

- Α. Ο Σ να διαθέσει το λίπασμα στα μέλη στα 0,40€ & να ζητήσει εισφορά 0,10€ από τα μέλη του/Kg λιπάσματος που προμηθεύτηκε
- Β. Ο Σ να διαθέσει το λίπασμα στα μέλη του στα 0,50€ (τιμή αγοράς) - πλεόνασμα **0,10€**

» **Εθελοντική εισφορά**

» **Ισοδύναμο εισφοράς μελών για τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων του**

4η Αρχή: Αυτονομία και Ανεξαρτησία

- Οι Σ είναι **αυτόνομες** οργανώσεις αυτοβοήθειας διοικούμενες από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, είναι σε αυτό ελεύθεροι ακολουθώντας κανόνες που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και **διατηρούν** την συνεταιριστική **αυτονομία**

- Οι Σ είναι οργανώσεις Αυτοβοήθειας που αυτοδιοικούνται (δημιουργούνται και λειτουργούν αυτόνομα)
- Προϋπόθεση αυτονομίας και ανεξαρτησίας είναι η **οικονομική αυτοδυναμία** → **Απόκτηση Ισχύος**
- Περιορισμός οικον. Ανεξαρτησίας οδηγεί σε μείωση αυτονομίας & ανεξαρτησίας

Πολιτική ανεξαρτησία ή ουδετερότητα
(οικονομική εξάρτηση-κόμματα-όχι κηδεμονία)

Η μακροχρόνια κηδεμονία αποτελεί τον καλύτερο τρόπο διατήρησης της υποανάπτυξης των Σ

Όταν δεν ικανοποιείται κάποιο από τα παραπάνω έχουμε:

- Οικονομική υποταγή
- Πολιτική υποταγή
- Διάσπαση
- Διάλυση

Κατευθύνσεις της αρχής

Η αυτονομία και ανεξαρτησία των συνεταιρισμών αναφέρεται:

- **Στη διοίκηση του Σ**, η εκλογή των μελών του Δ.Σ. του Σ που γίνεται **αποκλειστικά** και μόνο από τα μέλη του συνεταιρισμού και όχι με διορισμό από την κυβέρνηση ή άλλον κρατικό φορέα.
- **Στη λειτουργία του συνεταιρισμού**, δηλαδή το είδος και το μέγεθος των δραστηριοτήτων του Σ είναι **στην αρμοδιότητα του Δ.Σ.** που λειτουργεί αυτόνομα και ανεξάρτητα από εξωτερικές παρεμβάσεις.
- **Στον έλεγχο του συνεταιρισμού**, δηλαδή η νομιμότητα των ενεργειών του Σ γίνεται αυτόνομα από τη Γ. Σ. ή άλλο συνεταιριστικό η μη κυβερνητικό όργανο.

Η σημασία της αρχής

- Ενισχύεται το πνεύμα αλληλεγγύης ανάμεσα στα μέλη.
- Ενθαρρύνεται το Δ.Σ. με τα υπαλληλικά στελέχη του να επινοήσουν μεθόδους και συστήματα αποδοτικής οργάνωσης και λειτουργίας των Σ προς όφελος των μελών.

- Σε χώρες όπως η Γερμανία, η Ολλανδία, η Δανία δεν παρέχεται ΚΑΜΙΑ υποστήριξη από το κράτος.
- Εξωτερική στήριξη μπορεί να υπάρχει μόνο κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας των Σ & απουσία παραγόντων που σκοπίμως ή όχι την παρεμποδίζουν.

Γιατί είναι επιβλαβής η παροχή ειδικών προνομίων/διευκολύνσεων από το κράτος προς τους Σ;

- Εξουδετέρωση πρωτοβουλίας (τα αποτελέσματα Σ προέρχονται από διαμορφούμενες τεχνητές συνθήκες)
- Αποδυνάμωση αυτοπεποίθησης
- Περιορισμός αυτεθύννης μελών
- Μειώνει την ανταγωνιστικότητα τους που εξασφαλίζει την επιβίωση τους στην αγορά

Συνδεδεμένα μέλη

- Χρηματοδότες που αποκτούν την ιδιότητα του μέλους όχι επειδή χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του Σ αλλά επειδή επιδιώκουν την απόκτηση ωφελημάτων από την επιτυχημένη δραστηριότητά τους

Πολιτική ανεξαρτησία μελών

- Τα μέλη του Σ συνδέονται μεταξύ τους λόγω των κοινών στόχων ανεξάρτητα από πολιτικές, θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις. Πολιτικές παρεμβάσεις αποκλείονται καθώς προκαλούν εσωτερική διάσπαση → δημιουργία ομάδων στον Σ & δημιουργία συγκρούσεων → ΑΔΥΝΑΜΟΥΣ Σ

5η Αρχή: Εκπαίδευση-Πρακτική άσκηση-Πληροφόρηση

- Οι Σ παρέχουν εκπαίδευση και πρακτική άσκηση στα μέλη τους, στα αιρετά μέλη της διοίκησης, στα διευθυντικά στελέχη και στους υπαλλήλους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των Σ τους. Παρέχουν πληροφόρηση στο κοινό, ιδιαίτερα στους νέους και στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης – σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της Συνεργασίας

Γιατί είναι σημαντική αυτή η Αρχή;

1. Βοηθάει σημαντικά στη βελτίωση του ανθρώπου (ανθρωποκεντρικός θεσμός) (Rochdale το 2,5% των πλεονασμάτων διαχείρισης του Σ χρησιμοποιούνταν για την εκπαίδευση. Τιμολόγηση προϊόντων στην τιμή αγοράς συνέβαλε στη δημιουργία πλεονασμάτων & κονδυλίων για εκπαίδευση μελών).

2. Οι συμμετοχικές διαδικασίες από τους Σ βοηθούν στη σύσφιξη σχέσεων μεταξύ μελών και μεταξύ μελών και διοίκησης.
3. Οι συμμετοχικές διαδικασίες συντελούν στη συνεχή διατήρηση στο προσκήνιο όλων των Σ κανόνων που αποδυναμώνονται με την αποστασιοποίηση των μελών από το διοίκηση

4. Σε οικονομικές κρίσεις (περίοδοι ανεργίας) ο Σ μέσω της πληροφόρησης και της τεχνογνωσίας βοηθάει τα άτομα (γυναίκες, νέους) που δεν έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν θέσεις απασχόλησης
5. Ενισχύεται η έννοια της αλληλεγγύης

- Εκπαίδευση προσωπικού & μελών διοίκησης
 - Θέματα συνεργατισμού
 - Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης
 - Τεχνικά (ανάλογα με τη θέση και την εργασία του μέλους)
 - Εκπαίδευση διευθυντικών μελών για άσκηση των καθηκόντων τους (πολύπλοκες διαχειριστικές διαδικασίες)

Όλα αλλάζουν
(εκλέγονται στη διοίκηση μέλη χωρίς γνώσεις)

B) Το περιεχόμενο της αρχής

Μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων περιλαμβάνονται:

1. Συνεταιριστικές αρχές
2. Συνεταιριστική νομοθεσία
3. Οργάνωση και διοίκηση των συνεταιρισμών
4. Ωφέλειες των συνεταιρισμών
5. Αδυναμίες των συνεταιρισμών
6. Συνεταιριστική ανάπτυξη
7. Βασικές οικονομικές έννοιες
8. Στοιχεία Μάρκετινγκ τροφίμων και άλλων προϊόντων
9. Ποιοτικός προσδιορισμός προϊόντων
10. Υγιεινή διατροφή κλπ.

Θέματα πρακτικής άσκησης

- Τεχνικά θέματα (πχ. στον Αγροτικό Σ τεχνικές καλλιέργειες κ.λ.π)
- Πρακτική άσκηση σε θέματα διοίκησης κ.λ.π
- Ανάθεση διεκπεραίωσης διαδικασιών σε Επιτροπές των μελών με υποβολή εισηγήσεων στο ΔΣ (σύσφιξη σχέσεων μεταξύ μελών και ΔΣ)

Θέματα πληροφόρησης

- Θέματα αγοράς
- Θέματα τιμών
- Θέματα νέων τεχνολογιών

- Προϋποθέσεις

Εξειδικευμένο προσωπικό

Απαραίτητες υποδομές (αίθουσες κ.λ.π)

6η Αρχή: Συνεργασία μεταξύ Σ

- Οι Σ υπηρετούν με την μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν την Συνεταιριστική κίνηση, όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου.

- Σχηματισμός Ενώσεων, Ομοσπονδιών

Λόγοι

- Η δύναμη των α/βάθμιων περιορισμένη λόγω διασποράς πληθυσμού
- Μικρό οικονομικό μέγεθος
- Επέκταση δραστηριοτήτων (η συνεργασία υποκαθιστά την μεγέθυνση)
- Δημιουργία δύναμης

Μορφές συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών

- **Διασυνεταιριστική συνεργασία**, δηλαδή συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών διαφορετικού σκοπού ή δραστηριότητας (π.χ. παραγωγικού και καταναλωτικού συνεταιρισμού), **στον ίδιο τόπο**(Νομό, περιφέρεια, χώρα).
- **Διατοπική συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών**, δηλαδή συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών του ίδιου σκοπού σε διαφορετικούς τόπους. Αυτό σημαίνει συνεργασία μεταξύ αγροτικών συνεταιρισμών ή καταναλωτικών συνεταιρισμών, που λειτουργούν σε διάφορους νομούς της χώρας ή σε διάφορες χώρες.
- **Η Διασυνεταιριστική και Διατοπική συνεργασία** μεταξύ των συνεταιρισμών, δηλαδή συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών διαφορετικού σκοπού και σε διαφορετικές τοποθεσίες.

Τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών

Το βασικό πλεονέκτημα της συνεργασίας μεταξύ των συνεταιρισμών είναι η **αύξηση του συνολικού όγκου των εργασιών** των συνεργαζομένων συνεταιρισμών, που αναλύεται στα παρακάτω επί μέρους πλεονεκτήματα:

- 1. Ισχυροποιείται η διαπραγματευτική δύναμη των συνεταιρισμών.**
- 2. Πετυχαίνονται "οικονομίες μεγέθους" στις δραστηριότητές τους.**
- 3. Μπορούν να κατασκευάσουν πολυδάπανες γεωργικές βιομηχανίες και άλλες εγκαταστάσεις.**
- 4. Ενθαρρύνεται η απασχόληση εξειδικευμένων στελεχών στους συνεταιρισμούς που είναι συνήθως υψηλόμισθοι.**
- 5. Μπορούν να αναλάβουν την έκδοση εντύπων και περιοδικών υψηλής στάθμης, που είναι συνήθως πολυδάπανες.**

Πως οι συνεταιριστικές οργανώσεις βοηθούν τα μέλη τους;

- Οι Ενώσεις είναι προέκταση των α' βάθμιων Σ που λόγω του μεγέθους τους αναλαμβάνουν δραστηριότητες που απαιτούν μεγαλύτερη οικον. Επιφάνεια/εξειδικευμένες γνώσεις
- Με διασύνδεση Σ πετυχαίνουν οριζόντια και κάθετη ολοκλήρωση και γίνονται πιο αποτελεσματικοί
- Οικονομίες κλίμακας λόγω περιορισμού κόστους προσφερομένων υπηρεσιών

- Επικουρικότητα. Ανάληψη από κάθε Σ του ρόλου που μπορεί να εκτελέσει πιο αποτελεσματικά & οικονομικά
- Η παγκοσμιότητα των συνετ. Αρχών διευκολύνει την πολυεθνική συν/κή συνεργασία χωρίς να υποβαθμίζεται η βούληση των μεμονωμένων Σ.
- Αποκεντρωμένο σύστημα λήψης αποφάσεων καθώς η εξουσία στους Σ παραμένει στη βάση

- Υποβοήθηση των πιο ανεπτυγμένων προς τους πιο αδύνατους Σ (συνεταιριστική αλληλεγγύη)

Τρωτά σημεία

- Αποφυγή επικαλύψεων στις δραστηριότητες
- Αποφυγή αποσυντονισμού

- Διεθνής Συνετ. Συνεργασία (ή πολυεθνική)
- Κοινές αρχές, κοινά συμφέροντα

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

(οι πολυεθνικές εταιρίες ακολουθούν εντολές της μητρικής εταιρίας)

Η πολυεθνική συνεργασία → (η εξουσία παραμένει στη Βάση)

Αλληλοβοήθεια → βοηθούνται οι μικρές οργανώσεις

7η Αρχή: Ενδιαφέρον για την Κοινότητα

- Οι Σ εργάζονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων τους με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους

B) Σκοπός της αρχής

Οι κύριοι στόχοι της αρχής αυτής είναι:

- 1. Η βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης των μελών του συνεταιρισμού, αφού είναι ταυτόχρονα και μέλη της κοινότητας.**
- 2. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των μελών και του κοινού, αφού αποτελούν μέλη της κοινότητας.**
- 3. Η ανάπτυξη της κοινότητας μέσα στην οποία λειτουργεί ο συνεταιρισμός, αφού η ανάπτυξη της κοινότητας επηρεάζει και την ανάπτυξη του συνεταιρισμού.**

- Τα μέλη των Σ δραστηριοποιούνται οικονομικά μέσα στις κοινότητες που ζουν. Η εξασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης της Κοινότητας συντελεί στην επίτευξη των στόχων του Σ αλλά και ποιότητα ζωής των μελών

Στόχος

- Εξυπηρέτηση οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών κοινότητας με τρόπο που να επιτυγχάνεται βιώσιμη ανάπτυξη στην Κοινότητα.
- Προστασία περιβάλλοντος

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ Σ. ΑΡΧΩΝ

1844	1937 (Παρίσι)	1966 (Βιέννη)	1995 (Μάντσεστερ)
Κεφάλαιο από μέλη, σταθερό επιτόκιο	Περιορισμένος τόκος Κ.	Περιορισμένος τόκος ή καθόλου	Περιορισμένος τόκος ή καθόλου
Αγνά προϊόντα	-	-	-
Ακριβής ζύγιση-μέτρηση	-	-	-
Τιμές αγοράς, όχι πίστωση	Αγορά-Πώληση μετρητοίς	-	-
Κέρδη ανάλογα με αγορές	Επιστροφή πλεονασμάτων ανάλογα με αγορές	Πλεονάσματα προς διανομή- επέκταση/κοινούς σκοπούς	Πλεονάσματα προς διανομή- επέκταση/κοινούς σκοπούς (3η)
Κάθε μέλος 1 ψήφος	Κάθε μέλος 1 ψήφος	Κάθε μέλος 1 ψήφος. Δημοκρατικά σε ανώτερου βαθμού	Κάθε μέλος 1 ψήφος. Δημοκρατικά σε ανώτερου βαθμού (2η)
Διαχείριση από αιρετή διοίκηση	-	-	-

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ Σ.

1844	1937 (Παρίσι) ΑΡΧΩΝ	1966 (Βιέννη)	1995 (Μάντσεστερ)
Ποσοστό κερδών για εκπαίδευση	Προώθηση εκπαίδευσης	Προώθηση εκπαίδευσης	Εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση, πληρ/ρηση (5η)
Λογιστική κατάσταση συχνά	-	-	-
Δεν εξετάζονται πολιτικές/θρησκευτικές πεποιθήσεις	Ελεύθερη και εθελοντική συμμετοχή/πολιτική-θρησκευτική ουδετερότητα	Εθελοντική & ελεύθερη συμμετοχή χωρίς τεχνητούς περιορισμούς	Εθελοντική & ελεύθερη συμμετοχή (1η)
Τιμές αγοράς/όχι πίστωση	Αγορά & πώληση τοις μετρητοίς	-	-
-	-	Διασυνεταιριστική συνεργασία	Διασυνεταιριστική συνεργασία (6η)
-	-	-	Αυτονομία & ανεξαρτησία (4η)
-	-	-	Ενδιαφέρον για την κοινότητα (7η)